ואילך למעבד ממאי היא. פ"ה דכתיב במעבה מדין למעבד ולמיד וגו' וכתיב מתחתיו למסוכיכם ולא כתיב דע"כ מתחתיו לא לכל הכלי קאי דהא בהמות נמי הוו בכלי ולאו בני קטולי מומחי נינהו לכן ל"ל משום דכתיב למעבד ולמיד וכתיב ויקח *(מכס) כל כלי מעבה דקאי לכל הכלים שבאולם ויליפינן לקמן כלי כלי מדכתיב

בירית מחת למעבד עומדת. פי' בקומרס (ה) בשוק להחזיק בתי שוקים שלא יפלו וירמוז שוקים וקשה לפי' זה דת"ק בכלים לחתי מין יולאין ממ"ד דתניא לקמן מיטוק בין בירים לכלים תלת זה בתחת חה בתחים לכן ל"ל לתפסר ליטן בלת ניטי שוקים ומפ"ה בכלים תין יולאין בהן דלמת שלפת ומחוית דתכלים לטי הם לחבל בירים שהיא בתחת לת שלפת ומחוית לתין זה תכלים לכיון שתין לה תלת בתחת גגלי היא לה ומפ"ה ניחת דבירים מהורה דלאו תכלים לטי הוא ולכי תשמים נמי לת הוי תלת כלי המשמש כלי דומיא דמטבא הכלי דתמר לטיל דמהור וכן פירש הקומרס ומטמא דכלים ממתים משום דתכלים הם לטי כדפי': **וברתוב** עליו בפני שימון יו"ד ס"ת מלמעלה וקדם למ"ד למטה. גרלה לר"ת שהיה כתוב יו"ד ס"ת בסוף שיטה שניה והשתה נקרא בתחלת שיטה ותין לפרש כשמטטו דת"ק היו נקרא כהלכתו: **מניין** לתריג כל שהוא ממת ס"ת לת כגד. ות"ת והת לטיל בפרק במה מדליקין (דף כו: ושם) לת מרבינן תלת ג' על ג' ו"ל דהתם מיירי בבת מבגד גדול תבלבכת מיירי בתריג בבת שהוא דמתמלה לת היה לטטו להוסיף עליו ותרוייהו שמעינן ממ' בגד דשקולים הם דתניא כל שהוא תריג מתמלה כמו ג' על ג' מבגד גדול"ות"ת ותכמי בגד כל שהוא למה הוא ממת והת בשיון שיטלטל מלת וריקן חומת דשק ו"ל *דלאו הוא לכוף ולקפל ולוקה בו מרגלים לו מחט ושם מחמר ס"ת פשומי כלי עור לממי מהשרין הרי לתיין הם לקפל בו שום דבר כמו הכת ו"ל דמייירי בעור שלוק שהוא קשה: **מניין** לתכשים כל שהוא ממת. ות"ת תחמר תיפוק ליה דתכשים כל שהוא ממת מדתניא בכלי מדין "מבפנים" ויש לומר לתפסר שהתכשים היו עבה ונדולה מאד ולת הוי כל שהוא: **אריג** ותכשים. פי' תניו תריג ותניו תכשים ממת מכלן שמטמא דמ"מ בשיון שיטור קלת דת"ק תניו דכ"ש מתי הוי: **ההוא** במדין כתיב. **ובמדין** הוית טומתה מת וכרן ממת לת יליף להחמיר דמה לממ שכן טומתה חמורה, ומפני נמר "כלי" מכרן פירוש מה "כלי" להמור בכרן ממומת בכרן לקה "כלי" להמור לתן ממומת בכרן ונקבה דת"ק הוה ליה למיפרך ההוא בטומתה מת כתיב ושור כי מטני נמר בגד ושור ע"ת לכ"ש דההוא במדין כתיב בגלל מדין ולת מייירי סך פרשה *בטומתה כלל והיכי יליף לתריג ותכשים כל שהוא ממת "מכל כלי מעבה" ומשני נמר "כלי-כלי" פי' היכי דכתיב גבי מרלים מייירי לענין טומתה הכי נמי כלי דכתיב גבי מדין לענין טומתה: מרעהו חסד *שכן בלשון יונית קורין לבלב למם רב נחמן בר יצחק אמר אף פורק מכנו יראת שמים שנאמר °ויראת שדי יעזוב[איוב כ"ב] *והיא *איתתא דעיילא להדהוא ביתא למיפא. נבח בה כלבא, איתעקר ולדה, אמר לה מרי דביתא לא תידחלי דשקילי ניביה ושקילין מופריה, אמרה ליה *שקולא טיבותיך ושריא אחזורי כבר נד ולד. אמר רב הונא מאי דכתיב °שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך, ודע כי על אלה יביאך האלהים במשפט" עד כאן דברי יצר הרע מכאן ואילך דברי יצר טוב, רישׁ לקיש אמר °עד כאן לדברי תורה מכאן ואילך למעשים טובים: "בירית מחורה": אמר רב יהודה "בירית" זו אצעדה מתיב רב יוסף בירית מחורה ויוצא בה בשבת ואילך אצעדה מאי היא? ה"ק בירית תחת אצעדה עומדת. יתיב רבין ורב הונא °קמיה דרב ירמיה ויתיב רב ירמיה וקא מנמנם ויתיב רבין וקאמר: בירית בארת, כבלים בשתים, א"ל רב הונא אלו ואלו בשתים ומטילין שלשלת ביניהן ונעשין כבלים, ושלשלת שבו משויא ליה מנא, ו[כ"ת] כרבי שמואל בר נחמני א"ר יוחנן] *דאמר רבי שמואל בר נחמני א"ר יוחנן מניין למשמיע קול בכלי מחבות שהוא טמא שנאמר °כל דבר אשר יבא באש אפילו דיבור במשמע, בשלמא התם קא בעי לה לקלא וקעביד מעשה הבא מאי מעשה קעביד? הכא °נמי קא עביד מעשה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משפחה ארת היתה בירושלים שהיו פסיעותיהן גסות והיו בתולותיהן נושרות עשׂר להן כבלים והטילו שלשלת ביניהן שלא יהיו פסיעותיהן גסות ולא היו בתולותיהן נושרות, איתעבר בהו ר' ירמיה אמר להו "יישר וכן א"ר יוחנן, כי אתא רב דימי א"ר יוחנן לאריג כל שהוא שהוא טמא מציץ, א"ל אביי וציץ אריג הוא והתניא *ציץ כמין טס של זהב והחב שתי אצבעות ומקף מאזן לאזן וכתוב עליו בב' שימין יוד ה"א למעלה וקודש למיד למטה ואמר ר' אליעזר בר' יוסי אני ראיתיו בעיר רומי וכתוב קדש לה' בשיטה ארת] כי סליק רב דימי לנהרדעא שלח להו *דברים שאמרתי לכם טעות הם בידי ברם כך אמרו משום רבי יוחנן כלי לתכשיט כ"ש שהוא טמא, מציץ, ומניין לאריג כ"ש שהוא טמא °מאו בגד, תנו רבנן אריג כ"ש טמא וחכשיט כ"ש טמא, אריג, וחכשיט כ"ש טמא, מוסף שק על הבגד שטמא משום אריג אמר רבא אריג כל שהוא טמא מציץ, אריג וחכשיט כל שהוא טמא °מכל כלי מעשה, א"ל ההוא מרבנן לרבא ההוא במדין כתיב, א"ל גמר כלי

מרפסו. מוגע מסד ותפ"ג דלת כתיב מוגע ממילת מסמע שכל מיבה שרחשה מ"ם מסמשת גמילה היא כמו ויקח מידם (שמות לב) תכדו גוים מתרט (תהלים י): **נמיפע**. לחפות מיטה שהשחיל בשפ"ב תעורו: **שקולי ניביה**. כמולות ד' מיניו שהוא טוען בהן תוכן מיניים קרי ניבין תודה אור כדתמרינן בחלו מרפות (חולין דף נפ:)

גמל ניבי חיים ליה: **שקולי מופריה**. כמולות לפרניו מלכרוח: **שקולא**. כמולה מוכתן ומוטלת על הקוליס: **טיבותיך**. מוכח הגתם נחמתך כמו מחזיק טוב הגרי"ל בלע"ז: **עד כאן**. עד "ודע כי על כל אלה וגו'": **עד כאן לטורה**. שמח בתלמוך למוד מהמתה ומוכח לב והלך בדרכי לבך להבין מה בלבך לפי רלות מיניך: **מכאן ואילך לטפשים טובים**. "ודע כי על כל אלה" על כל מה שלמדת סופך ליתן תם הדין תם לת תקיים: **מעבד**. שלח זרוע: **ואילו מעבד מעבה ס"ת**. דכתיב (במדבר ג) במעבה מדין "מעבד" "מחמתו" "ומכסיל" "מחמתו" תם ומכוכיס": **מעבה מעבד**. שכזרוע שומדת בשוק להחזיק כפי שוקיה שלא יפלו וילאו שוקיה הלכך מהורה דלאו לטיו היל וכלי מעבה הם לא חיי לאת כלי המשמש כלי דומיא דמכבות דלטיל דמהורין, דלאו מכלי המשמש הם אלא כלי מעבה הם לטורכן היל ומיהלך ואחויי נמי ליכל למיתם דלת מיגלית לטורכן: **בירים נמחם**. מטוקיות: **ושלשלת משוי לכו מנא**. בתמיה דקתני כבלים ממחים: וכי מיממת כדר' שמואל כר': **משמיע קול בכלי מכסות**. בריש פרקין: **ומעמו** [שם לר' יוחנן] **לטן שלשלת כו'**. הלכך שלשלת דכתכשימים חדס הוא ולאו תכשימים כלי דלת מקבל טומתה, ואין יולאין בהן דילמת שלפת לשלשלת שהיא של זהב *ומתחיל דכי בירים לשלשלת שהיא של מקבל טומתה, ואין יולאין בהן משום שבת. **ייאר וכן אמר ר' יוחנן**. יפה אמרת וכן אמרתי מר' יוחנן: **מניין**. שהוא דבר מועט ומבלו טם מכשימי כהן: **יו"ד ס"ת מלמעלה קדם נמ"ד מלמעה**. לעומר הסם שלם בשיטה עליונה וקדם למ"ד בשיטה תחתונה שלת להקדים שלר לוחיות למעלה מן הסם מלמר שכני שיטין הן ונכיבו שלו שוכה *קודם(ה) מלמעה, והיל היל: **מני רשיטין ברומי**. שנכנס לתוכר המלך ליטול מה שיללה בתם' מעילה (דף מו:) במעשה בן תלמיון: **כי סליק רב דימי לנהרדעא**. חזר טו ממה שלמר ליל תריג הוא: **מלו בגד**. דלכתיב גבי בלים לו בגד לו עור לתו ריבוי הוא: **תריג וככשים כל שכוא**. תניו תריג, ותניו: תכשים שלתן תריג וטלו הי כל שהוא: כלומר דכר קטן: **מוסיף שק על בגדך**. בדכר זה נמי שכן כלי יוצים. וכן סוכה נב ע"ת ובסנהדרין ד ע"כ ממ כתפי שתים וכו': שם ע"כ נדכרי תורה. עי' מכילין יף ס"ת תוס' ד"ה ממחת: שם קמיה דר' ירמיה ויתיב ר' יוסף. ניעין מגמנם. יעין ע"ב

מכלי מעשה ומשני נמר "כלי-כלי" פי' היכי דכתיב גבי מרלים מייירי לענין טומתה הכי נמי כלי דכתיב גבי מדין לענין טומתה: ונדלים כם ע"ב: תוס' ד"ה מדין לתריג. דלמלו טוח לכוף. ק"ל ממתני' פ' כ"ו מ"ב דכלים נמול כמרגלים וכו': נלמרים ר"ם שם וכרי פ"ם טוח כלול תמשר לקבל תכלים בו משום כמקדש. ועי"ב:

ממורת השרים

[ניקה כם: כמוכות נע. כנף קצה פב. עי' ס' כריתות כ"ל ד"ה ואי ס"ת ואי ספר תורה וכו' ס"ם כב:] [עי' ס' כריתות כ"ל ד"ה ואי ס"ת ואי ספר תורה וכו' ס"ם כב:]

נה א מיי' פ"ע מהל' שבת הלכה ב ועיי' פ"ם מהל' כלים הלכה ד סמג (לאוין סה עשין ת"ת סי' ל) טור שו"ע או"ח סי' שב סעיף ק: [ע"ל מ"מ]

נו ב מיי' פ"ע מהל' כלי המקדש הלכה ה סמג עשין קמב:

נז ג מיי' פ"ל מהל' כלים הלכה יח ופ"כ הלכה ח:

רבינו חננאל

בירית זו אצעדה. איקימנה בשתי ירכות בלא שלשלת נקראת בירית. ואם יש בתן שלשלת נקרא כבלים. וא"א רתניא בירים דומה כסרן אצבעות ומקף מאזן לאזן וכתוב עליו בב' שימין יו"ד ה"א למעלה קדש של מיד תחתונה. אמר ר' אלעזר בר' יוסי אני ראיתיו ברומי כו':

נוסחא
בירית כבלים (שבעת קביב השוק) מתי מרבלת שומאה

*האי בירית בירית דהוה בשוק ואיכא למאן דאמר בכלי שתים ואין יכולין לטמוח

נוסחא
ג' סיבוטים לפסוק מקבלת - "אחת בחוזר... ודע כי..."

רש"י ד"ה בירית מחורה

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה בירים וכו' פי' בקומי שומדת בשוק:

[ע"ל נמר]

[ע' תוס' לעיל טו. ד"ה לתין כו וכו']

[לעיל נג. נכיכות מכ: פיחיכין לכ: ספחים נג: ב"מ מג. מכסדרין ק. שכועות מ. מכ: תולין יב: מה: ע"ו:]

סוכה ס.

[נכיכות לה: פיחיכין מז: קד. יכמות כ: עו. ב"ב קכ. קלו. מכסדרין סת. מכות מ: זכחים נד. מנחות יב: ג. תולין ע. מיד סח.]

רב נסים גאון

אמר ר' אלעזר בר' יוסי אני ראיתיו ברומי וכתוב עליו קדש לה' בשיטה אחת. ותניא כותיות בבמ' דיומא הרציאו לו את הכף (דף מ) אמר ר' אלעזר בר' יוסי אני ראיתיה ברומי וחזו עליה כמה מיפי דמים והדבר שנרם לו לצאות לרומי מטורש בבמ' מעילה (דף י) שאל ר' מתיה בן חרש את ר' שמעון בן יוחי ברומי מניין לרם שרצים שרוא טמא אמר ליה דאמר קרא וזה לכם הטמא אמרו לו תלמידיו (גור עליו) [חכים ליה] רשב"י אמר להם תלמוד ערוך הוא מפיו של ר' אלעזר בר' יוסי פעם אחת בירושלים של ישראל שלא ישכחו את השבת רשלא יטולו בניהם ושיבעלו נשותיהם כשהן נדות ואמר להן מי שיש לו אויב רוצה שיעשיר או שיעני אמרו לו יעני אמר להן אם כן לא יעשו מלאכה בשבת אמרו לו מבות אמר ואבעלה בשבת אמרו לו יכתישו אמר אם כן יפלו בניהם לח' ימים כדי שיכתישו אמרו מבות אמר ובמלה תזר ואמר מי שיש לו אויב ירבה או ימעים אמרו ימעים אמר להם (לא) אם כן לא יבעלו נשותיהם כשהן נדות ובמלה הכירו בו שהוא יהודי התחזירום אמרו מי ילך ויבשל את הצירה ילך ר' שמעון בן יוחי שהוא מלומר בנסים וילך עמו ר' אלעזר בר' יוסי וכו' על לבי נוא אשכחיה להדא אגרתא שקלוה וקרעוה והיינו דאמר ר' אלעזר אני ראיתיה ברומי והיו עליה כמה מיפי דמים ובתוספ' מקואות (פרק ז) אמר ר' אלעזר בר' יוסי הלכה זו ושניתי ברומי לפוערה וכשבאתי אצל חברי אמרו לי יפה ושניתה ובמס' נדה בפ' הרואה כתם (דף נח) תניא כותיתה אמר ר' אלעזר בר' יוסי הלכה זו כו':